

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III/559-4/2020	
Érkezett: 2020 AUG 03.	
Példány: 1	Kezelőiroda: Készenlével
Melléklet: 8 db	chi

Iktatószám: XX-AJFO/162/5/2020.

Hivatkozási szám: III/559-3/2020.

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tárgy: válasz az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII. 20.) Korm. rendelet 7. §-át támadó bírói indítvány kapcsán érkezett megkereséssel összefüggésben

Köszönettel vettem kézhez a tárgybeli megkereséssel kapcsolatos – 2020. június 9. napján kelt, III/559-3/2020. ügyszámú – végzését, amelyben a bíró az előtte folyamatban lévő közigazgatási perben az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § szerinti eljárást kezdeményezett az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 7. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében.

Előljáróban indokolt utalni arra, hogy az Igazságügyi Minisztérium bírósági eljárások kapcsán tartózkodik a folyamatban lévő ügyek értékelésétől. Erre figyelemmel a megkeresés vonatkozásában kizárólag az abban foglalt kérdések kapcsán, valamint az indítvánnyal összefüggésben fejtem ki álláspontomat. Ennek keretében jelzem, hogy a folyamatban lévő ügyre tekintettel és annak okán, hogy az Alkotmánybíróság eljárása nem kontradiktórus jellegű, a megkeresésben foglalt kérés ellenére a Háttér Társaságtól érkezett amicus curiae beadványban foglaltakat nem kívánom észrevételezni.

Mindezek alapján a megkereséssel összefüggésben az alábbiakról tájékoztatom annak előrebocsátásával, hogy a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 14. § (1) bekezdés 1. pontja alapján a Miniszterelnökséget vezető

miniszternek, mint a Kormány anyakönyvi ügyekért felelős tagjának álláspontját tartom irányadónak a szabályozással összefüggésben, amelyet a válaszlevél előkészítése során beszereztem. Kiemelendő, hogy a kodifikációs hatáskörrel rendelkező szaktárca tájékoztatása szerint az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszerzésről szóló 2020. évi XXX. törvényre figyelemmel a támadott rendelkezés hatályon kívül helyezése megtörtént az egyes közigazgatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 315/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet2.) 9. § (2) bekezdése alapján.

1. Mulasztás indítványozása

Az indítványban foglalt érvelés jelentős mértékben azon alapul, hogy a támadott szabályozás hiányos (lásd különösen az indítvány 5. oldalát).¹ Ezáltal a bírói kezdeményezés lényegét tekintve álláspontom szerint mulasztás megállapítására irányul. Ugyanakkor mulasztás megállapítására nem irányulhat bírói kezdeményezés sem az Abtv. 25. §-a által részletezett bírói kezdeményezés szabályai szerint, sem az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint.

Az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján ugyanis, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

Az Alkotmánybíróság a 3238/2013. (XII. 21.) AB végzésben a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény tekintetében, mulasztásra irányuló bírói kezdeményezés kapcsán kifejtette, hogy „(...) a bírói kezdeményezés csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja.” Hangsúlyozandó, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában a mulasztás megállapítása az Alkotmánybíróság mérlegelésén alapuló lehetséges jogkövetkezmény. Az Alkotmánybíróság a 3230/2020. (XII.12.) AB végzésében a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény kapcsán benyújtott egyedi normakontroll kezdeményezéssel összefüggésben megállapította, hogy „...az Abtv. 25. §-ában foglalt törvényi rendelkezés és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az egyedi normakontrollra irányuló bírói kezdeményezés csak az indítvánnyal támadott jogszabály alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányulhat; bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás megállapítását nem indítványozhatja. Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei

¹ „A nem jogi elismerésére vonatkozó hatályos, az érintett Kormányrendelet 7. cikkében megjelenő jogszabályi környezet nem egyértelmű több okból sem. Bár úgy tűnik a jogszabályi rendelkezésekből (...), hogy Magyarországon lehetőség van a nem jogi elismerésre, az erre vonatkozó eljárásra azonban pontos szabályozás nincs.”

„Hiányzik a szabályozásból annak pontos meghatározása: a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv bármilyen közreműködésének mi az indoka...”

„Hiányzik a szabályozásból annak megválaszolása, hogy a nem megváltoztatásánál megkövetelhető-e a jogi értelemben vett nem-és névváltoztatás előfeltételeként a nemi megerősítő beavatkozás elvégzése...”

„Hiányzik a jogi szabályozásból annak megválaszolása, hogy kell-e a nem változtatással együtti névváltoztatáshoz a transzsexualizmus diagnózisa.”

gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére – az Abtv. hatálybalépése, 2012. január 1-je óta – nincs jogszabályi lehetőség.”.

Mindazonáltal megjegyzendő, hogy álláspontom szerint sem a bírói kezdeményezés időpontjában, sem a támadott szabály hatályon kívül helyezését követően nem áll fenn mulasztás, mert az indítványban felmerülő kérdések elsősorban eljárásjogi jellegűek és az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (a továbbiakban: At.), az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, az anyakönyvvezető és az anyakönyvi szervek eljárásáról és kijelöléséről, valamint az anyakönyvvezetéshez szükséges képesítési feltételekről szóló 174/2017. (VI. 30.) Korm. rendelet szabályainak megfelelő alkalmazása mentén feloldhatóak.

2. Az Alkotmánybíróság megkeresésében szereplő egyes kérdések

Az Alkotmánybíróság első kérdése a testület 6/2018. (VI. 27.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh.) vonatkozott. Az abban foglalt, a nem- és névváltoztatás vonatkozásában megjelenő, az Alaptörvényre figyelemmel tett megállapítások jelen ügyre vonatkoztatása az Alkotmánybíróság feladata, álláspontom szerint ugyanakkor az indítvány szempontjából jelentős különbségek detektálhatóak, figyelemmel arra, hogy a bírói kezdeményezés elsősorban annak megválaszolását igényelheti, hogy a bíró a fent hivatkozott jogszabályok megfelelő alkalmazásával meg tudja-e állapítani az eljárásjogi szempontból releváns kérdéseket.

Az Abh.-ban foglaltakkal összefüggésben, a fentiek mellett fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság – az Indokolás [48] pontja alapján – arra is tekintettel volt, hogy a vizsgálatakor, a hatályos jogszabályi környezet lehetőséget adott a nem jogi elismerésére.

A második kérdés vonatkozásában jelzem, hogy a hatáskörrel rendelkező, megkeresett Miniszterelnökség szerint a szabályozás alapvető célja a tárgyban kialakult gyakorlat jogszabályi szintű leképezése volt, míg a hatályon kívül helyezést a megváltozott törvényi szabályozás indokolta, amelyet a Korm. rendelet2. indokolása is alátámaszt.

Budapest, 2020. július „29”

Tisztelettel:

